

# אלגברה לינארית 1

מבוסס על הרצאותיו של פרופ' פלוטקין יבגני

## שיעור 3

מספרים מרוכבים

$$z = r(\cos(\varphi) + i\sin(\varphi))$$

$$r^2 = a^2 + b^2$$

$$\varphi = \arctan\left(\frac{b}{a}\right)$$

בהינתן 2 מספרים מרוכבים  $z_1 = r_1(\cos\varphi_1 + i\sin\varphi_1)$ ,  $z_2 = r_2(\cos\varphi_2 + i\sin\varphi_2)$  אזי המכפלה נתונה ע"י:

$$z_1 z_2 = r_1 r_2 (\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i\sin(\varphi_1 + \varphi_2))$$

נוסחת דה־מואבר:

$$z^n = r^n (\cos(n\varphi) + i\sin(n\varphi))$$

הופכי של  $z$ :

$$z^{-1} = \frac{1}{z} (\cos(-\varphi) + i\sin(-\varphi)) = \frac{1}{z} (\cos\varphi - i\sin\varphi)$$

המשפט היסודי של האלגברה:

$$f(x) = (x - \alpha_1)(x - \alpha_2) \dots (x - \alpha_n), \alpha_k \in \mathbb{C} \rightarrow |f(x)| = n$$

עבור  $n \leq 4$  קיימת נוסחה כללית לפתרון.  
משפט גלואה קובע כי עבור  $n \geq 5$  לא קיימת נוסחה כללית לפתרון.

**חבורה:**

נניח שקיימת קבוצה  $G$  ופעולה  $\cdot$ ,  $a_1, a_2 \in G$ , אזי מתקיים:  $a_1 \cdot a_2 = a_3 \in G$  (סגירות לפעולה)  
כמו כן מתקיימות האקסיומות הבאות:  
1. אסוציאטיביות:

$$(a_1, a_2) a_3 = a_1, (a_2, a_3)$$

2. קיום איבר ניטרלי לפעולה:

$$\exists e a \cdot e = e \cdot a = a$$

3. קיום איבר הפכי לפעולה:

$$\forall a \in G, \exists a^{-1} \rightarrow a \cdot a^{-1} = a^{-1} \cdot a = e$$

**חוג:** נניח שקיימת קבוצה  $A$  ופעולות  $+$ ,  $\cdot$ ,  $a_1, a_2 \in A$ , אזי מתקיים:  $a_1 + a_2 = a_3 \in A$  (סגירות לחיבור),  $a_1 \cdot a_2 = a_3 \in A$  (סגירות לכפל)  
כמו כן מתקיימות האקסיומות הבאות:  
1. אסוציאטיביות החיבור:

$$(a_1 + a_2) + a_3 = a_1 + (a_2 + a_3)$$

2. קיום איבר ניטרלי לחיבור:

$$\exists e a + e = e + a = a$$

3. קיום איבר נגדי לחיבור:

$$\forall a \in A, \exists -a \rightarrow a + (-a) = (-a) + a = e$$

4. קומוטטיביות החיבור:

$$a + b = b + a$$

5. אסוציאטיביות החיבור:

$$a(bc) = (ab)c$$

6. דיסטריבוטיביות:

$$(a + b)c = ac + bc$$

$$a(b + c) = ab + ac$$

7. קיום איבר ניטרלי לכפל:

$$a \cdot e = e \cdot a = a$$

8. קומוטטיביות הכפל:

$$ab = ba$$

9. מאפיין אשר לא שייך לחוג אך אם מצרפים אותו, למעשה הגדרנו שדה:

$$\forall a \neq 0, a^{-1} = e$$

**משפט:** שדה נקרא שדה פרימיטיבי אם לא קיים לו תת-שדה.

**משפט:** קיימים 2 שדות פרימיטיביים:  $\mathbb{Q}, \mathbb{Z}_p$  when p is prime.

## שיעור 4

### דירוג מטריצה

נתונה מטריצה  $I$  כלשהי ומגיעים ע"י שיטת הדירוג (צמצום) של גאוס למטריצה  $II$  בצורת מדרגות ע"י שלושת הפעולות האלמנטריות:

(1) החלפת שורות

(2) הכפלת שורה בסקלר

(3) חיבור שתי שורות  $u + tv$  וכפל בסקלר שונה מאפס,  $t$ .

$$\begin{cases} AX = B \\ AX = 0 \end{cases}$$

פתרון של משוואה לא הומוגנית = פתרון פרטי של המשוואה הלא הומוגנית + פתרון כללי של המשוואה ההומוגנית.

**נתבונן** במטריצה המדרגת  $A$ , עם  $n$  עמודות (משתנים) ו- $m$  שורות.

אזי הדרגה של המערכת, המסומנות  $d = \text{rank}(A)$ , הוא מספר השורות (והעמודות) הבלתי תלויות לינארית.

$d$  זהו גם מימד מרחב הפתרונות של המערכת ההומוגנית.

כאשר  $d = n$ , יש פתרון יחיד וכאשר  $d < n$  יש משתנה חופשי (לפחות אחד) ולפיכך יש אינסוף פתרונות.

כאשר יש לנו סכימה כפולה, ניתן לשנות את סדר הסכימה:

$$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n (a_{ij}) = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^n (a_{ij})$$

$$AB \neq BA$$

$$AI = IA = A$$

$$AA^{-1} = A^{-1}A = I$$

$A^{-1}$  לא בהכרח קיימת, אך אם היא קיימת אזי בהכרח היא ריבועית (לפי הכלל לעיל)

$$(A^T)^T = A$$

$$(A + B)^T = A^T + B^T$$

$$(\alpha A)^T = \alpha A^T$$

$$(AB)^T = B^T A^T$$

### מטריצות מיוחדות

מטריצה משולשית עליונה:

$$t_{12} = \begin{pmatrix} 1 & t \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = x_{12}(t)$$

מטריצה משולשית תחתונה:

$$t_{21} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ t & 1 \end{pmatrix} = x_{21}(t)$$

## שיעור 5

### דטרמיננטה

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{pmatrix} \longrightarrow \det A \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{pmatrix} = a_{11} \cdot a_{22} - a_{12} \cdot a_{21} \in \mathbb{F}$$

תהליך הדירוג של גאוס מאפשר לנו למצוא את המטריצה ההופכית  $A^{-1}$ , במידה וקיימת (אם הדטרמיננטה שונה מ-0, אזי קיימת מטריצה הופכית)

**תיאור התהליך:** נרשום את מטריצת היחידה לצד המטריצה  $A$  שלנו. נדרג את המטריצה  $A$  לצורת מטריצת היחידה, כאשר כל פעולה שנבצע על המטריצה  $A$ , נבצע גם על מטריצת היחידה. כאשר  $A$  תגיע לצורת מטריצת היחידה, המטריצה שרשמנו בצד תהיה המטריצה  $A^{-1}$  המבוקשת.

## מרחב לינארי

יהי שדה  $\mathbb{K}$  כלשהו של סקלרים ( $\mathbb{K} = \mathbb{R}, \mathbb{C}$  בדרך כלל) נתבונן ב- $(A, \mathbb{K})$  זוהי חבורה אבלית (בעלת קומוטטיביות לפעולת סכום +) והאקסיומות הבאות מתקיימות:

$$1. (a + b) + c = a + (b + c)$$

$$2. a + 0 = 0 + a = a$$

$$3. \forall a \in A, \exists (-a) \mid a + (-a) = (-a) + a = 0$$

$$4. a + b = b + a$$

$$5. \forall \alpha, \beta \in \mathbb{K}, \alpha(\beta a) = (\alpha\beta)a$$

$$6. 1_{\mathbb{K}} \cdot a = a$$

$$7. (\alpha_1 + \alpha_2)a = \alpha_1 a + \alpha_2 a$$

כמו כן קיימת הדרישה לסגירות לפעולות החיבור והכפל:  $\bullet : (A \times A) \rightarrow A$ ,  $+: (A \times K) \rightarrow A$

### דוגמאות למרחבים לינאריים:

1) העולם שלנו:  $\mathbb{R}^3$ .

2)  $M_{n \times l}(\mathbb{K})$  המטריצות מסדר  $n \times k$  של השדה  $\mathbb{K}$ . (כאשר  $n = l$ , אזי זהו מקרה פרטי של מטריצות ריבועיות).

3) מרחב לינארי נוסף ניתן ע"י הסימון הסטנדרטי:  $\mathbb{R}^n$  או  $\mathbb{C}^n$ , שמשמעו הוא המכפלה הקרטזית  $\mathbb{R} \times \mathbb{R}$  ו- $\mathbb{C} \times \mathbb{C}$ .

4) אם יש 2 מרחבים לינאריים,  $V_1, V_2$  אזי  $V_1 \times V_2 = V$ , גם התוצאה היא מרחב לינארי.

5)  $A \cdot X = 0$ , המערכת ההומוגנית מקיימת דיכוטומיה: או שיש פתרון יחיד והוא הפתרון הטריוויאלי, או שיש אינסוף פתרונות (לא קיים מצב בו יש 2 פתרונות, למשל).

### תת-מרחב לינארי

יהי  $V$  מרחב לינארי, ויהי  $U$  תת-מרחב לינארי שלו. אזי מתקיים  $U \subseteq V$  ומתקיימת סגירות לכל שני ווקטורים מתת-המרחב לעצמו.

## שיעור 4

### מרחבים ותת-מרחבים לינאריים

יהי  $V$  מרחב לינארי ויהי  $U \subseteq V$  תת-מרחב לינארי.

כלל מרחב לינארי תמיד מתקיים  $0 \in U, U \subseteq V$ .

נניח  $v_1, v_2, \dots, v_k$  ווקטורים ששייכים ל- $V$ , נרצה לבדוק אם קיים תת-מרחב הכולל את כל הווקטורים הללו:

אזי יהיו סקלרים מהשדה  $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_k \in \mathbb{K}$  אז נבנה את הקבוצה:  $\{\alpha_1 v_1 + \alpha_2 v_2 + \dots + \alpha_k v_k\}, \alpha_i \in \mathbb{K}, 1 \leq i \leq k$  המייצגת את כל האפשרויות להצגת ווקטורים בתת המרחב.

### תרגיל:

$U$  מרחב לינארי, ויהיה  $u_1, u_2 \in U$  אזי  $u_1 + u_2 \in U$

### הוכחה:

$$u_1 = \alpha_1 v_1 + \alpha_2 v_2 + \dots + \alpha_k v_k, \quad u_2 = \beta_1 v_1 + \beta_2 v_2 + \dots + \beta_k v_k$$

אזי:

$$u_1 + u_2 = \alpha_1 v_1 + \alpha_2 v_2 + \dots + \alpha_k v_k + \beta_1 v_1 + \beta_2 v_2 + \dots + \beta_k v_k = \underbrace{(\alpha_1 + \beta_1)}_{\in \mathbb{K}} v_1 + \underbrace{(\alpha_2 + \beta_2)}_{\in \mathbb{K}} v_2 + \dots + \underbrace{(\alpha_k + \beta_k)}_{\in \mathbb{K}} v_k \in U$$

### הגדרה:

$$\text{span}(v_1, \dots, v_k) = \langle v_1, \dots, v_k \rangle = \{\alpha_1 v_1 + \alpha_2 v_2 + \dots + \alpha_k v_k\}$$

לימה:

$span(v_1, \dots, v_k)$  אזי  $v_1, \dots, v_k \in V$

משפט:

אם  $U_1, U_2$  תתי מרחבים, אזי  $U_3 = U_1 \cap U_2$

מסקנה מהמשפט: אם  $v_1, \dots, v_k \in U_j$  לכל  $\bigcap_{j=1}^{\infty} U_j$ , אזי  $U = U_j$  (חיתוך אינסופי)

הגדרה:

אם  $U, V \subset L$  תתי מרחבים, אזי  $U + V = \{u + v \mid u \in U, v \in V\}$

הגדרה:

הסכום הישר של  $U$  ו- $V$  אם  $U \cap V = 0$  ויסומן  $U \oplus V$ .

טענה: לכל סכום ישר קיימת הצגה יחידה.

הוכחה: נניח בשלילה קיימות שתי הצגות שונות:  $a = u_1 + v_1$  וגם  $a = u_2 + v_2$  וגם  $u_1 \neq u_2 \vee v_1 \neq v_2$

$$0 = a - a = u_1 + v_1 - u_2 - v_2 = (u_1 - u_2) + (v_1 - v_2) \implies c = u_1 - u_2 = v_2 - v_1$$

אזי:

$$c \in U \cap V \implies c = 0 \implies u_1 = u_2, v_1 = v_2$$

סתירה.

## וקטורים תלויים ובלתי תלויים לינארית

יהיו ווקטורים  $v_1, \dots, v_k$

הגדרה:

נאמר שהווקטורים  $v_1, \dots, v_k$  יקראו בלתי תלויים לינארית אם המשוואה:  $\alpha_1 v_1, \dots, \alpha_k v_k = 0$  מתקיימת רק אם  $\alpha_1 = \dots = \alpha_k = 0$

נאמר שהווקטורים  $v_1, \dots, v_k$  יקראו תלויים לינארית אם למשוואה:  $\alpha_1 v_1, \dots, \alpha_k v_k = 0$  קיים פתרון כך ש- $\exists \alpha_i \neq 0$

הגדרה:

נאמר שהווקטורים  $v_1, \dots, v_k$  יקראו בסיס למרחב  $V$  אם:  
(1) הווקטורים פורשים את המרחב:  $span(v_1, \dots, v_k) = V$   
(2) הווקטורים הם בלתי תלויים לינארית (בת"ל):

## שיעור 5

משפט:

יהיו  $v_1, \dots, v_k$  ת"ל, ו- $v_1, \dots, v_s$  ת"ל, אזי  $v_1, \dots, v_k, v_{k+1}, \dots, v_s$  ת"ל. (ז"א: חיבור של שני ווקטורים תלויים לינארית יהיה תלוי לינארית).

הוכחה:

$$\exists \alpha, 1 \leq i \leq k, \quad \alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_i v_i + \dots + \alpha_k v_k = 0, \alpha_i \neq 0$$

$$\alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_i v_i + \dots + \alpha_k v_k + 0 \cdot v_{k+1} + \dots + 0 \cdot v_s = 0$$

ומכיוון ש-  $\alpha_i \neq 0$  אז גם התוצאה תלויה לינארית.

משפט:

יהיו  $v_1, \dots, v_k, v_{k+1}, \dots, v_s$  בת"ל,  $k < s$  אזי  $v_1, \dots, v_k$  בת"ל. (ז"א: חלק מווקטור בלתי תלוי לינארית גם יהיה בלתי תלוי לינארית).

הוכחה: ניקח חלק מהווקטור  $v_1, \dots, v_s$  עד המקום ה- $k$ :  $v_1, \dots, v_k$  נניח בשלילה כי הוא תלוי לינארית, אזי לפי משפט 1, ניתן לקחת:  $v_1, \dots, v_k$  בת"ל וגם  $v_{k+1}, \dots, v_s$  בת"ל כך שהחיבור גם יהיה בת"ל. אבל החיבור הוא  $v_1, \dots, v_s$  ונתון כי הוא בת"ל.

משפט:

$$v_i = \sum_{j \neq i} \beta_j v_j \quad \text{ת"ל אסם קיימת להם הצגה כקומבינציה לינארית: } v_1, \dots, v_k$$

הוכחה: נניח  $v_1, \dots, v_k$  בת"ל, אזי:

$$\exists \alpha, 1 \leq i \leq k, \quad \alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_i v_i + \dots + \alpha_k v_k = 0, \alpha_i \neq 0$$

$$-\alpha = \beta$$

$$\frac{\beta_1}{\alpha_i} v_1 + \dots + \frac{\beta_{i-1}}{\alpha_i} v_{i-1} + \frac{\beta_{i+1}}{\alpha_i} v_{i+1} + \dots + \frac{\beta_k}{\alpha_i} v_k = v_i$$

ומצאנו קומבינציה לינארית עבורו.  
נניח קיימת קומבינציה לינארית,  $v_i = \sum_{j \neq i} \beta_j v_j$   
אזי:

$$v_i = \beta_1 v_1 + \dots + \beta_{i-1} v_{i-1} + \beta_{i+1} v_{i+1} + \dots + \beta_k v_k$$

$$0 = \beta_1 v_1 + \dots + \beta_{i-1} v_{i-1} + (-v_i) + \beta_{i+1} v_{i+1} + \dots + \beta_k v_k$$

קיים מקדם שונה מאפס המקיים את המשוואה (למשל, המקדם של  $v_i$ ) ולכן התוצאה בת"ל.

משפט:

$v_1, \dots, v_k$  בת"ל נוסף להם וקטור  $v_{k+1}$  אשר קיימת לו הצגה כקומבינציה לינארית שלהם:  $v_{k+1} = \sum_{i=1}^k \alpha_i v_i$  אזי הקבוצה  $v_1, \dots, v_{k+1}$  בת"ל.

הוכחה:

$$\alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_k v_k = 0, \forall \alpha_i, 1 \leq i \leq k, \alpha_i = 0$$

$$\alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_k v_k + v_{k+1} = 0$$

**משפט:**  $v_1, \dots, v_k$  בת"ל נוסף להם וקטור  $v_{k+1}$  אשר לא קיימת לו הצגה כקומבינציה לינארית שלהם:  $\sum_{i=1}^k \alpha_i v_i \neq v_{k+1}$ , אזי הקבוצה  $v_1, \dots, v_{k+1}$  בת"ל.

הוכחה:

**משפט:** יחידות ההצגה. לכל וקטור, אם קיימת לו הצגה כצ"ל של ווקטורים בת"ל אזי ההצגה היא יחידה.

הוכחה:

$$v =$$

## שיעור 6

בסיס

יהיו  $v_1, v_2, \dots, v_n$  ווקטורים בת"ל הפורשים את  $V$  אזי הם בסיס ל- $V$  ונסמן אותם ב-  $\langle v_1, v_2, \dots, v_n \rangle$  נוכיח משפט:

**משפט:**

יהי  $V$  מ"ו, ויהיו  $\langle v_1, v_2, \dots, v_n \rangle = V$  וקטורים בבסיס. אזי לכל  $u_1, u_2, \dots, u_s$  וקטורים בת"ל ב- $V$  מתקיים  $s \leq n$ . נניח בשלילה  $s > n$ : מכיוון ש- $u_i$  נמצאים ב- $V$  קיימת להם הצגה יחידה בבסיס:

$$\begin{cases} u_1 = a_{11}v_1 + a_{12}v_2 + \dots + a_{1n}v_n \\ u_2 = a_{21}v_1 + a_{22}v_2 + \dots + a_{2n}v_n \\ \vdots \\ u_s = a_{s1}v_1 + a_{s2}v_2 + \dots + a_{sn}v_n \end{cases}$$

מכיוון ש- $u_i$  בת"ל מתקיים:  $\beta_1 u_1 + \beta_2 u_2 + \dots + \beta_s u_s = 0$  כך שכל  $\beta_i$  חייב להיות אפס. ניתן להציג גם כ:

$$\beta_1 (a_{11}v_1 + a_{12}v_2 + \dots + a_{1n}v_n) + \beta_2 (a_{21}v_1 + a_{22}v_2 + \dots + a_{2n}v_n) + \dots + \beta_s (a_{s1}v_1 + a_{s2}v_2 + \dots + a_{sn}v_n) = 0$$

ששקול ל:

$$(\beta_1 a_{11} + \beta_2 a_{21} + \dots + \beta_s a_{s1}) v_1 + (\beta_1 a_{12} + \beta_2 a_{22} + \dots + \beta_s a_{s2}) v_2 + \dots + (\beta_1 a_{1n} + \beta_2 a_{2n} + \dots + \beta_s a_{sn}) v_n = 0$$



אזי כל מקדם של  $v_i$  הוא אפס, מכיוון שזוהי הצגה בבסיס:

$$\begin{cases} \beta_1 a_{11} + \beta_2 a_{21} + \dots + \beta_s a_{s1} = 0 \\ \beta_1 a_{12} + \beta_2 a_{22} + \dots + \beta_s a_{s2} = 0 \\ \vdots \\ \beta_1 a_{1n} + \beta_2 a_{2n} + \dots + \beta_s a_{sn} = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a_{11} \cdot x_1 + a_{21} \cdot x_2 + \dots + a_{s1} \cdot x_s = 0 \\ a_{12} \cdot x_1 + a_{22} \cdot x_2 + \dots + a_{s2} \cdot x_s = 0 \\ \vdots \\ a_{1n} \cdot x_1 + a_{2n} \cdot x_2 + \dots + a_{sn} \cdot x_s = 0 \end{cases}$$

אזי קיבלנו מערכת משוואות הומוגנית מהצורה  $A \cdot X = 0$ . לפי ההנחה בשלילה,  $s > n$  ולכן קיים פתרון לא טריוויאלי למערכת, וקיבלנו סתירה לכך ש- $\beta_1 u_1 + \beta_2 u_2 + \dots + \beta_s u_s = 0$  בת"ל. ■

**מסקנה:**

אם קיימים  $v_1, \dots, v_k$  ו- $u_1, \dots, u_s$  בסיסים למרחב  $V$ , אזי  $s = k$ .  
הוכחה: לפי המשפט הקודם מתקיים  $s \leq k$  וגם  $k \leq s$  ולכן  $s = k$ .

**מימד**

יהי מרחב לינארי  $V$ , עם בסיס  $v_1, \dots, v_n$  אזי נגדיר את המימד של  $V$  להיות  $n$  ונסמן  $\dim V = n$ . המימד של  $V$  הוא מספר הווקטורים בבסיס. הגדרה שקולה: המימד של  $V$  הוא מספר מקסימלי של וקטורים בת"ל.

**הצגה בבסיס הסטנדרטי**

$$\{e_{ij}\} = \begin{cases} 0 & \text{not row } i \text{ or not column } j \\ 1 & \text{row } i \text{ column } j \end{cases} \Leftrightarrow \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \underbrace{1}_{\text{row } i \text{ column } j} & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \text{ אזי } V = M^{n \times n}$$

אזי כל ווקטור  $v$  במרחב ניתן להצגה יחידה בבסיס הסטנדרטי  $e$ :

$$v = a_{11} \cdot e_{11} + a_{12} \cdot e_{12} + \dots + a_{1n} \cdot e_{1n} + a_{2n} \cdot e_{2n} + \dots + a_{nn} \cdot e_{nn}$$

**מטריצה נילפוטנטית**

מטריצה תקרא מטריצה נילפוטנטית אם קיים  $n$  טבעי כך שמתקיים  $A^n = 0$ .

**משפט:**

יהי  $K$  שדה, אזי  $\dim K^n = n$ .

**העתקות לינאריות**

יהיו  $U, V$  מרחבים לינאריים ותהי  $\varphi: V \rightarrow U$  פונקציית העתקה מ- $V$  ל- $U$ , כך שמתקיים:

$$\varphi(v_1 + v_2) = \varphi(v_1) + \varphi(v_2) \quad (1)$$

$$\varphi(\alpha v) = \alpha \varphi(v) \quad (2)$$

אם תנאים 1 ו-2 מתקיימים, אזי הפונקציה  $\varphi$  נקראת לינארית.

אם פונקציה  $\varphi$  היא חח"ע ועל אזי היא איזומורפית. (נותנת מצב של איזומורפיזם)

## שיעור 7

**הגדרת ווקטור**

יהי מרחב  $L$ ,  $\dim L = n$  אזי קיים לו בסיס בעל  $n$  וקטורים:  $\langle v_1, v_2, \dots, v_n \rangle$  כך שלכל ווקטור  $v \in L$  קיימת הצגה יחידה  $v = \alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_n v_n$  בבסיס הזה.

ניתן לייצג את הווקטור על פי המקדמים, כקואורדינטה  $v = (\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_n)$

משפט:

לכל ווקטור קיימת הצגה יחידה בבסיס.

הוכחה: נניח בשלילה כי קיימות שתי הצגות לווקטור  $v \in V$ :

$$\begin{aligned} v &= \alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_n v_n \\ v &= \beta_1 v_1 + \dots + \beta_n v_n \end{aligned}$$

$$0 = \underbrace{(\alpha_1 - \beta_1)}_0 v_1 + \dots + (\alpha_n - \beta_n) v_n$$

אזי  $0 = (\alpha_1 - \beta_1) v_1 + \dots + (\alpha_n - \beta_n) v_n$  אך מכיוון שהבסיס הוא בת"ל זה מתקיים אם  $\alpha_i - \beta_i = 0 \iff \alpha_i = \beta_i$  לכל  $1 \leq i \leq n$  ולכן  $\underbrace{(\alpha_n - \beta_n)}_0 v_n$

הגדרה:

נאמר ששני מרחבים לינאריים הם איזומורפיים אם קיימת פונקציה חח"ע ועל, אשר היא גם לינארית (שומרת על סגירות לחיבור וכפל בסקלר).

משפט:

יהיו שני מ"ו  $L_1, L_2$  אזי מתקיים:  $L_1 \simeq L_2 \iff \dim L_1 = \dim L_2$  (איזומורפיים)

הוכחה: אם  $L_1 \simeq L_2$  הטענה טריוויאלית, מכיוון שהם זהים בתכונותיהם. אם  $\dim L_1 = \dim L_2 = n$  אזי ניתן לייצג כמטריצה:

$$\begin{pmatrix} a_1 \\ \vdots \\ a_n \end{pmatrix} = a_1 e_1 + \dots + a_n e_n \mid e_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{pmatrix}, \dots, e_n = \begin{pmatrix} 0 \\ \vdots \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

נבחר בסיס  $\langle v_1, \dots, v_n \rangle$  ב- $L_1$ , ונגדיר פונקציה  $\varphi : L_1 \rightarrow \mathbb{R}^n$  כך שמתקיים:

$$\begin{aligned} \varphi(v_1) &= e_1 \\ \varphi(v_2) &= e_2 \\ &\vdots \\ \varphi(v_n) &= e_n \end{aligned}$$

אזי מתקיים:

$$\varphi(v) = \varphi(a_1 v_1 + a_2 v_2 + \dots + a_n v_n) = a_1 \varphi(v_1) + a_2 \varphi(v_2) + \dots + a_n \varphi(v_n) = a_1 e_1 + a_2 e_2 + \dots + a_n e_n$$

הפונקציה  $\varphi$  הפיכה, נראה כי קיימת לה  $\varphi^{-1}$ :

$$\varphi^{-1} : \mathbb{R}^n \rightarrow L_1$$

$$\begin{aligned} \varphi^{-1}(e_1) &= v_1 \\ \varphi^{-1}(e_2) &= v_2 \\ &\vdots \\ \varphi^{-1}(e_n) &= v_n \end{aligned}$$

נגדיר את הפונקציה להיות  $\varphi \circ \varphi^{-1}(e_i) = \varphi(\varphi^{-1}(e_i)) = \varphi(v_i) = e_i$  אזי מתקיים:  $\varphi^{-1} \circ \varphi = \varphi^{-1}(\varphi(v_i)) = \varphi^{-1}(e_i) = v_i$

נראה כי היא לינארית:  
יהיו  $u_1, u_2 \in L_1$  אזי:

$$\varphi(u_1 + u_2) = \varphi(\alpha_1 v_1 + \dots + \alpha_n v_n + \beta_1 v_1 + \dots + \beta_n v_n) = \varphi((\alpha_1 + \beta_1) v_1 + \dots + (\alpha_n + \beta_n) v_n) =$$

$$(\alpha_1 + \beta_1) \varphi(v_1) + \dots + (\alpha_n + \beta_n) \varphi(v_n) = \alpha_1 \varphi(v_1) + \dots + \alpha_n \varphi(v_n) + \beta_1 \varphi(v_1) + \dots + \beta_n \varphi(v_n) =$$

$$= (\alpha_1 e_1 + \dots + \alpha_n e_n) + (\beta_1 e_1 + \dots + \beta_n e_n) = \varphi(u_1) + \varphi(u_2)$$

באותו אופן נראה סגירות לכפל בסקלר ומצאנו ש- $\varphi$  לינארית.  
מכיוון ש- $\varphi$  חח"ע ועל, ולינארית בין  $L_1 \simeq \mathbb{R}^n \simeq L_2$  אזי קיימת  $\varphi'$  כך שמתקיים  $L_1 \simeq L_2$ .

## שיעור 8

### משפט המימדים

יהי מרחב  $V$  ויהיו תתי מרחבים  $A, B < V$  אזי מתקיים  $\dim(A+B) = \dim(A) + \dim(B) - \dim(A \cap B)$   
 ניקח בסיס ל- $A$ :  $\langle a_1, \dots, a_n \rangle$   
 ניקח  $b_1 \notin A$  כך ש  $b_1 \in B$  אזי  $a_1, \dots, a_n, b_1$  בת"ל.  
 נמשיך כך, עד  $b_k$  כלשהו כך ש- $a_1, \dots, a_n, b_1, \dots, b_k$  בת"ל (לפי הבנייה)  
 אזי  $\langle a_1, \dots, a_n, b_1, \dots, b_k \rangle$  בסיס ל-

### סכום ישר

ישנן 2 הגדרות פנימיות (בתוך  $V$ ) לסכום ישר. יהי  $V$  מרחב, ו- $A, B$  תת מרחבים:

$$V = A \oplus B \iff A \cap B = 0 \quad (1)$$

$$V = A \oplus B \iff v = a + b; a \in A, b \in B \quad (2)$$

ישנה דרך שלישית לסכום ישר (חיצונית)

$$A \times B = \{(a, b) \mid a \in A, b \in B\} \quad (3)$$

גם מרחב לינארי  $A$ .

## שיעור 9

### משפט:

יהיו  $A, B$  מטריצות, אזי  $rk(AB) = \min(rk(A), rk(B))$

### משפט:

תהי מטריצה  $A \in M_n(\mathbb{F})$  ומרחב ווקטורי  $L$  אזי  $\dim L = n - rk(A)$